

PIET HEERKENS S.V.D.

De Mus

VIGNETTEN VAN TJS DORENBOSCH

DE MUS

DEUR

P. HEERKENS S.V.D.

Gedrukt en in den handel gebrocht deur :

Drukkerij Henri Bergmans N.V., Tilburg

Drukkers-Uitgevers.

VEURWOORDJE.

Toen ik de liekes veur „den örgel” en veur dees „MUS” aon et bundele waar, trof me toevallig wè Anton van Duinkerken toendertijd schreef in „De Tijd” (Juni '37):

„Tegenover de meer verfijnde en genuanceerde Nederlandsche poëzie van de laatste vijftig jaren, lijkt de Zuid-Afrikaansche ietwat primitief. Deze indruk wordt echter voor ons gevoel versterkt door de naïeve taal van Zuid-Afrika; en het primitivisme van de poëzie is een kracht, die in ons land te veel wordt onderschat”.

Al de jaoren die 'k in Indië onder primitieve inboorlingen mee d'r wonderschoone, geeve, natuurlijke taolen heb deurgebraocht, heb ik ook vanuit de verte de nuuwere Nederlandse gedichten afgelösterd en dikkels heb ik gedaocht: 't is ammaol effe fijn en dun en teer en broos, — net lijk wafeltjes...

Ik daocht en vuulde primitief zooals mijn omgeving en zooas... mijnen brabantzen aord... en toen ik jaoren laoter in mijn Brabant terugkwaam, begossen de liekes van eiges te zinge, primitief, oereenvoudig... ik kos nie anders, — en zoo ontstond dan eerst „den örgel” die goed onthaold wier, en naa koom ik nog mee de „MUS”.

Ieder veugeltje zingt zoo as et gebekt is! Nie alleenig nachtegaolen en lijstern en merels en kanaorieveugeltjes hebben recht om te zingen en om... geheurd te worre; den duivenmelker heurt niks liever as et roekerdekoe van z'n doffers en ik kan me goed veurstellen dè 'nen echten veugeltjeszot mee alle plezier alle daogen oppernuut naor sijsjes en vinken löstert... en 'n mus dè-d-is naar mar 'n mus, — en et sjierpe van 'n mus vliegt nie veul hooger as de mus zelf, van boom toe boom, — en den top van 'ne populier is veur 'n mus al om duizelig van te worre... mar tóch: ok dè gesjierp hee reje van bestaon en ik weet zeker dè-d-iemand

as Guido Gezelle en de man van Assisië en honderde andere groote mannen en vrouwen mee plezier naor de eenvoudige mussen hebben gekeken en gelösterd!

Ik vuul me dus in goei gezelschap, al timmer ik nie zo hoog; en zoo koom ik dan in et park van onze litteratuur veur den dag mee et gesjierp van „de mus”, zoo as 'nen van Meurs mee z'n „Kriekende kriekske” veur den dag is gekome.

P. H.

DE MUS

Daor was er eens 'ne nachtegaol, —
dè moet ik oe efkes vertelle, —
en die liet er z'n liekes, lief van taol,
uit z'n köstelijk örgeltje relle.

En er waar 'n ordinaire mus
in grauw en oneugelijk pekske, —
die zat brutaol, mar los en knus,
te sjierrepen op z'n tekske.

... ..

Wie waar dan toch dieë nachtegaol?
Dè zal ik oe efkes vertelle:
dieë nachtegaol, zo lief van taol,
die hiette Guido Gezelle.

En wie 's die ordinaire mus
in z'n grauw en oneugelijk pekske?
Kek, dè ben ik naa! Los en knus
sjierrept mijn mussenbekske!

M'N AAW PLAT

Ik haaw toch zoveul van m'n schoon aaw plat ;
et rolt zo gezond van oew lippe
en et slibbert ¹⁾ er over oew tong zo glad
en et huppelt zo locht op oew lippe.

En ik veen et zo zund dè m'n schoon aaw plat
zo zootjesaon gao verdweene...
't is ruig, 't is rauw, — dè-d-is et ! — 'n Fát
die kan er geen schoon aon veene ! ²⁾

Mar ik, och, ik haaw toch zo veul van m'n plat ;
't is oermuziek in m'n oore ;
'k hèn deurom et plat van m'n weeverstad
veur m'n liekes uitverkore.

1) glijdt.

2) vinden.

MUSSEN IN DEN WENTER

Sjierp dan mar, zieltje, gelijk de mussen, de
erreme lollige mussenbende
die daor onder, op en tussen de
takken giechelen in d'r ellende.

Een-twee-drie-vier-vijf op tekskes,
't rossig petjen op d'r köpkjes,
dik geduffeld in d'r pekskes,
in d'r jekskes ¹⁾ zonder knöpkes.....

Viel er óót één errem muske
uitgehongerd van 'n dekske ?
Iedere mus is een gelukske ;
deurom giechelt ieder mussenbekske !

Sjierp dan mar, zieltje, gelijk de mussen, de
erreme lollige mussenbende
die daor onder, op en tussen de
takken giechelen in d'r ellende !

¹⁾ jakjes.

KIENDJES

Praot me nie van kiendjes, kender,
overal ter wereld zijn d'r ;
schreuwe... doen ze nergens zutjes,
overal hebben ze vieze snuutjes ;

toch zen 't overal zuute kender,
lieve kender, — nergens vende 'r
zuuter kiendjes en liever snuutjes
as ons moeders eige bludjes.....

„Aop, wè hedde gij schoone jonge !”
Wie hee zo gemèèn gezonge ? !
Zeg, wè waor is, aaltij zutjes
en trap noot op..... kendervuutjes !

KENDERPRAOT

Vroegde mijn wè 'k liever leerde :
komponeeren as 'nen Strausz,
dichten as 'nen Joost van Vondel
of regeeren as 'ne Paus, —

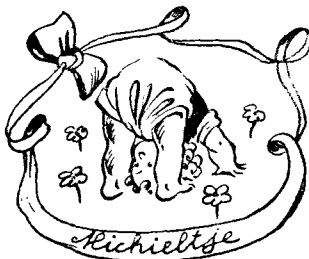
'k weet allaank wè 'k liever doen zu :
doen wè-d-ik veul schoonder noem :
as 'n kiendje praoten en speulen
gong mijn boven alle roem.

Kiendje zijn, dè-d-is regeeren !
Kenderpraot is klaor muziek,
dichten is 't en komponeeren,
drijven is 't op engelewiek !

Kenderpraot, — ik heur 't zo geere !
Babbelen uit 'ne kendermond
maakt me los van veul mizeere,
't maakt me jong en oergezond !

Kender zie ik dikkels speule
en et maakt me zo zjaloers,
want mijn hart dè-d-is zo jong nog,
mar de rest..... is uit de koers.....

Vroegde mijn wè 'k liever leerde :
Paus of Strausz of Vondel doen,
'k weet allaank wè 'k liever doen zu :
staon in kleine-kender-schoen !

GESTÖRVE KIENDJE

'n Kiendje wier
te middernacht
mee smart geboore ;
Vaoder is fier
en moederke laacht
d'r pent ¹⁾ verloore.

Toen kwam de dood,
dieën zoere knecht
van 't euwig Leeve, —
en 't zieltje schoot
den hemel in, recht, —
de rest moes bleeve !

Jao, 't zieltje vloog
den hemel in
naor d'engelekoore,
heel hoog omhoog
ten hemel, in
Gods hart verloore.

Hier gaopt et graf,
dieën open mond
van moeder eerde, —
och, 't lijkt mar straf ; ²⁾
wè zij verslond
waar zonder weerde.....

Och, moederke, naa
geen traontjes meer
om oe lief kiendje !
Wie is er zo gaa,
zo vaast, den Heer
z'n dikste vriendje ? !

1) pijn.

2) hard, wreed.

LENTE

Naa wo'k dè'k duuzend oogen ha',
wè zu'k geniete,
wè zu'k geniete, —
naa wo'k dè'k duuzend oogen ha',
wè zu'k genieten, ha-ha !

De wenter is weg en de lente sproeit
z'n gruune fonteine,
z'n gruune fonteine, —
den wenter is weg en de lente sproeit
z'n gruune fonteine, — ze bloeit !

De blumkes tintelen in de waai,
de kelfkes daanse,
de kelfkes daanse, —
de blumkes tintelen in de waai,
de kelfkes daansen Haway.

Hoe jodelt de lente naa deur mijn bloed,
ajoedelidieë,
ajoedelidieë, —
hoe jodelt de lente, naa deur mijn bloed,
ajoedelidie, — 't doe me goed !

A'k naaw 'ns duuzend oogen ha', —
wè zu'k geniete,
wè zu'k geniete, —
a'k naaw 'ns duuzend oogen ha',
wè zu'k genieten, ha-ha !

DE JAORGETIJ

De Wenter plukte de boome kaol,
de blaaijer gongen aon den haol.

De Lente daocht : ik klee ze weer aon,
zo naokt en kaol, 't is niks gedaon !

Toen kwaam de Zomer in et laand
en kleede de dametjes dun, — 't was schaand !

De Herfst die daocht : ik zie 't nie nooi,
zoo'n bietje locht dè veen ik mooi !

... ..

De Herfst, dieën aawen communist,
trekteerde op hoest mee zoere mist.

Toen liepen de dametjes, kogelrond
en kaokelbont, in pels en bont.

De Wenter, oud en kleurenblend,
gaaf witte dekens mee kaawe wend.

De Lente vond dè wit wè saai
en kwaam al mee z'n gruune spraai.

De Zomer, lui en locht van aord,
trok nijdig aon z'nen ruigen baord

en schudde koppig, kaod : nee-nee...
en ie dee weer as 'n jaor gelee.....

... ..

De vier getije van et jaor
zijn bruurs en zusjes van mekaor,

en deumor zitten ze, — is 't niet waor ? —
aaltij mee kift mekaar in 't haor !

WEND

Heur de wend 'ns waaien, jong,
over huizen en heggen en tuinen,
over de hooge boomenkruinen
doet ie al uren lang oversprong. ¹⁾

Heur 'm tuimelen over et laand,
over d'ekkers van de boere!
Heur 'm, heur 'm toch 'ns rumoeren
rauw van taol, brutaol en 'straant! ²⁾

Heur 'm fluiten om ons huis,
heur 'm om de boome waaie,
heur 'm in de blaoier graaie,
grabbelen onder stof en gruis!

Waaie en graaie en raos mar raok,
stroebel mar blaoier van de boome.....
'k lig mee open oogen te droomen,
lekker vecht ik mee Klaoske Vaok.

-
- 1) spel, waarbij de jongens met gespreide beenen over 'n gebukte makker springen.
2) astant, vrijpostig.

WENDE

Ze sprongen te peerd aon 't aander end van d'eerde,
die wilde wenden, in den donkere naacht ;
ze komen aongehold op zwaore boerepeerde
die raozend briesen onder d'r zwaore vraacht.

D'r maone zwieren en d'r harde hoeven
klotteren dof in muldig stof en zaand,
ze trappelen alles neer as waren et woeste boeven
en kuren as zot of zat alover et donkere laand.

Mar in den naonaacht, muug van al d'r draoven,
gaon ze naor stal, heel giender wijd in zee ;
weer lee de wereld stil, doodstil en as begraoven,
nee, lijk 'n slaopend keend in 't lekkere wiegske lee.

MEREL

Naa weet ik, merel, waar ge woont,
ge bent mijnen naosten gebuur ;
naa'k stao te droomen in 't deurgebont
maakt mijn oew babbele jong en gezond
in 't merelzuut aovonduur.

Oew lollig gefraozel dè dröpt van den tak,
turelatirelatuut, —
en 't smaakt me zo goed as 'n pijpke tebak,
as snoepen en pruuven van 't fijnste gebak,
as honing is et, zo zuut !

Wè zingde gij naa ? — Verstao'k et sekuur ?
Ge baozelt gepraoette muziek !
En zingde van 't gaaike zoo uur nao uur ?
heur ik et alleenig as naoste gebuur ?
Hört ! hört ! Wè klinkt et komiek :

„Bruuide ze werrem, gij goeie gaai ?
bruuide ze, bruuide ze goed ?
bruui mar taai-aon, al is et wè saai,
m'n goeie gaai, as uit ieder aai
'n mereltje komen moet !”

PAUW

Wè stapte parmantig over et gras,
bonte pauw,
bonte pauw,
gruuner as gras is ouwe jas,
bont en blauw,
bont en blauw.

Ge stapt er opstaoi ¹⁾ en dan golft oewen hals,
bonte pauw,
bonte pauw,
as 'n leevende toore, mollig en mals,
rond en blauw,
rond en blauw.

Spraak oewen start 'ns, pronkenden bram, ²⁾
pronk 'ns gauw,
pronk 'ns gauw, —
doe naaw 'ns mooi as 'n freete ³⁾ madam,
bonte pauw,
bonte pauw.

... ..

Daor slaot ie z'n wiel as 'nen waaier van goud,
bont en blauw,
bont en blauw...
Och, stuk Paradijs, waor den hemel in blauwt,
bonte pauw,
bonte pauw!

1) statig, kalm.

2) opschepper.

3) deftig.

KAOKELDEUNTJE

Twee kiepkies in et Paradijs
op 't erf in Adams stee,
die hadden op 'nen goeien dag
d'r eerste aai gelee.

En ze vongen over 't vremd geval
bedaord te kaokelen aon,
terwijljen scharrelde daoromtrent
naor zaoikes zuut den haon.

„Wè daochte gij toen 't aaike kwaam ?”
„Ik daocht, ik daocht, ik daocht...
ik daocht : 'k gao dóód ! ik daocht : 'k gao dóód !
Ik daocht, ik daocht, ik daocht.....”

En 't aander kiepkie kaokelde zacht :
„Dè daocht, dè daocht, dè daocht.....
dè daocht ik óók ! dè daocht ik óók !
ik daocht : 'k gao dóód, ik daocht...”

En den haon al scharrelend in den grond
en pikkend naor zuut zaod,
zee : „Oooooooch-toch-toch-toch-toch-toch-toch,
wè hadde't kaod, jao kaod !”

Toen kaokelden die twee kiepkies luid
en laachten nao den nood :
„Ooooch-toch-toch-toch ! Och-toch-toch-toch !
ik daocht : 'k gao dóód ! ik daocht 'k gao dóód !”

Nog aaltij kaokelt iedere kiepkie
die aawe schoone wijs ;
't is kaokele van geluk nao druk,
ontstaon in 't Paradijs !

WAOTERJUFFER

Lieve blauwe snipsnapsnijer,
waoterjuffer, aon den daans
boven 't spiegele van den vijver,
louter blauw en goud van glaans.

'k Zie oe over 't waoter glije,
snipsnapsnijer, lang en slaank,
hemelblauw gekleed mee zije
vleugels vliegend vrij en vraank.

't Waoter spiegelt oe van onder
blauwe locht in waoter blauw,
snipsnapsnijer, vlerkend wonder,
fijne, kleine, vliegende pauw !

Zie, naa bende mee z'n tweeë,
waoterjufferke, — hedde gij sjaans ?
bende naa dobbeld diep tevreje ?
gaode naa saomen aon den daans ?

Waoterjuffer, snipsnapsnijer,
leevend blinkend blauw juweel.
'k gùn oe 't daanske mee oewen vrijer
over 't vloerke van fluweel !

PEERDEBLOM

Simpelste van al de blomme,
waor de bieë nie om zomme,
niemand hee't er oot geprezen
oew eenvoudig, zeejig wezen...

Peerdeblom, oew kortgeknipte
platte kroon onopgeknapte,
ongeonduleerde blaoikes
of oew zijig witte zaoikes,

uitgebloed toe parachuutjes
die op zofte wende zuutjes
over de Maaie-waaie zweeve
mee nuw peerdeblommen-leeve...

Peerdeblom, zie ik oe staon,
'k zie oe aaltij efkes aon,
simpelste van al de blomme
waor de bieën nie om zomme...

TUSSEN DE BLUMKES

Daor liep er eens 'n jungske
te fluite langs de Laai
en al de blumkes bloosden blij
die er bloeiden in de waai.

En 't jungske daocht : wè kleuren
die blumkes hier allemaol gaa ?! ¹⁾
en et keek er al die blumkes aon
en et giechelde : ha-ha-haaa !

En et maakte mee iedere blom apart
'n praotjen over et weer
en over de zon die de blumkes zet
in schoone kleur' en kleeur'.

Toen zee de geele peerdeblom :
„De zon ? — Die kleurt me nie, —
ik kleur omdetter 'n jungske komt,
omdè-d-ik 'n menneke zie !”

Toen zee de blinkende boterblom :
„Die peerdeblom, ochod,
die kuurt en draait d'r eigen om
net as 'ne modezot !”

Toen zee de bleeke pinksterblom :
„Wat zijn die twee jalours !
En, o, wat zijn zij boterdome :
mijnheer, zij spreken... bóérs !”

't Vergitmenieke zuchtte zacht,
't verkleurde bleeker blauw.....
en 't zuchtte zacht en zachter en...
et viel, verdikkie, flauw.....

En 't jungske giechelde : „Gosjepik,
ze zijn allemaol effe zjaloers !
't Is mijn te mooi, saluutjes, Laai,
ik zuuk 'n aander koers !”

¹⁾ gauw.

TESTAMENT VAN 'T VERKEN

Baos Jaansen had 'n verken,
dè knorde-n-in z'n hok,
't was ziek van 't lui nie-werken,
veul kilo's woog den blok.

De veearts constateerde
de oorzaak van de pent :
't waar vetzucht dè 't mankeerde ;
en 't schreef z'n testament :

„Men alderliefste biggen,
ik laot oe niks nie nao,
laot mijn mar netjes liggen
wanneer ik henengao.

Ik ben 'n dooderm verken,
'k hè niks as spek en vet,
daor moet ik mee versterke
baos Jaansen en z'n Bet.

Baos Jaansen zal me kietelen,
al mee z'n scherrep staol,
geen janken helpt, geen wietelen !
Och, kon 'k mar aon den haol !

Baos Jaansen zal me kuipen,
goed zetten in veul zout !
Och, kreeg ie mar de stuipen !
Och, waar ik mar van hout !

En naaw, mijn zuute biggen,
'ne goeien raad op 't lest :
blijf heel oew leeven liggen,
doe niks meer, uit protest !

Blijf heel oew leeven staoken,
dan haolt den baos 'nen strop!
En wilde'm raozend maoken:
vret aaltij alles op!

Naaw knor 'k nog iets van Schubert
tot slot van 't testament:
ik ben 'nen ermen sloebert
en 'k sterref malkontent!"

(Naar B. v. Meurs S.J.)

RADIO

Adiee-jee-jee-en-adio !
Ik heb 'ne nuuwe radio !

Dè kasje zaonikt, zingt en zeurt,
bezeevert alles wè-t-er gebeurt.

En 't draait mar moppe, rijp en rot !
De wereld lijkt wel staopelzot !

Zuuk ik muziek, dan is 't bekaanst
of heel de wereld springt en daanst.

Soms aaien cello's 't week gemoed
as wo'n ze 't soppen in traonenvloed.

Johan de Heer, melankoliek,
bidt traonenzwaore straotmuziek.

Hawayan jankt, — 't hiet manjefiek,
't is meer bedroevend dan komiek.

De radio is 'n circustent,
Barnum en Beli, welbekend.

Operazang en saxofoon
wisselen as jongleur en clown.

Den voetbal is van groot gewicht !
'nen leeren bol is nie zo licht !

Hij draogt den roem en, jao, bekaant
de toekomst van heel Nederland.

... ..

Wè-d-is de goeie locht vol dwaos
gerucht, gezucht, gegil, geraos !

Veul zotte zenders, en noot genocht,
deurmartelen onze zachte locht !

Jao, 'k heb 'ne nuuwe radio !
Adiee-jee-jee-en-adio !

GELD

Ze zegge wel dè 't geld mar dom is,
mar 't is slim : 't maakt recht wè krom is !

't Geld maakt liegen tot 'n sport
dè-t-er den duuvel zwart van wordt.

't Geld is stom ? — Den zilveren rinkel
is muziek veur heer en kinkel.

't Geld dè-d-is 'n waor miraokel,
't rolt mar rond en maakt spektaokel.

Hedde gij geld dan doede gij wondere,
hedde 't nie, dan is et dondere !

Hedde gij geld dan kunde bouwe,
hedde 't nie, dan kunde sjouwe !

't Is verdraaid 'n groot gemak,
hedde vriend Mammon onder oew dak.

Gouwe sleuteltjes ? — Al de deure
vliegen open as ze ze heure !

't Gouwe sleuteltjen in oew haand,
tjoep ! en ge zit in luilekkerlaand !

„Hartje-wat-lus-je ?” — Kanaorrietonge !
„Tafeltje-dek-je !” — Ge prúuft hoe ze zonge !

En dè geld is slijk en drek ? !
Mar die 't mist die stao veur gek !

Slijk der eerde ? — Zilvere rikse ?
Geef mar op ! — As 't moet, ik slik ze !

Aorig slijk waor ieder in vingert,
d'as waarom de wereld slingert !

... ..

Eén ding koopte nie mee goud :
vrede en hemel, — dè 's z'n fout !

Schatrijk kán dooderrem hieten,
dooderm as schatrijk genieten !

En van al oew gouwe cente
plukte nao den dood geen rente.

Geld is geld en dood is dood,
klein is klein en groot is groot.

Erm is erm en rijk is rijk,
geld is geld en slijk is slijk.

'k Heb eens iemand heuren gonzen :
„Doe goed mee oew God-met-onzen !”

„God met ons”, — wel al z'n leeve !
't Stao écht in den raand gedreeve !

Rollen de riksen op diëen raand
naor den duuvel, dan is 't schaand !

God-met-ons ! — Die vrome schijven
moeten oe naor den hémel drijven !

Willen de gékken 't geld verslonzen,
gij, doe góéd mee oew God-met-onzen !

Maok de Mammon tot oewen vriend,
hij verdient et dè-t-ie oe dient !

DÖRP

Zie daor naa dieën hoogen toren
rontelom in golvend koren
mee z'n spitsen hoog in 't blauw
naost den koepel, zwaor van bouw.

Stevig staot ie, as gegoten,
as aon 't eigen laand ontsproten,
as 'n harde vaaste rots
midden in et golfgeklots.

Heur naa nog z'n bronze monden
over 't lösterend dörp verkonden :
„Kom naa, zielen, kom naa, kom !”
En ze komen, drom bij drom.

't Valt weer stil dan rontalomme,
'k heur alleen nog 't zuute bromme
van den alderlesten toon,
zoft en zuiver, diep en schoon.

Over 't koren, wiegelend soepel,
staon de toorens naost den koepel
as twee vingers van 'n haand
die 'nen eed doen boven 't laand.

En ze zweren bij den hemel
boven 't knikkend halmgewemel ;
't laand belooft z'n trouw aon God ;
in Zijn haanden lee't z'n lot.

RAODSELKE I

Ik ken 'n ding : 't zit zacht en loos
verborgen in 'n rare doos.

Die doos hee deksel, gat noch deur, —
ge kijkt er binnen deur 'n scheur.

Die scheur gao dikkels open en toe,
dàn ziede 't ding, 'k zal zeggen hoe :

Dè ding is klein en rood en spits
en 't lee te slaopen op 'ne brits.

't Kan raotelen as 'ne mitrailleur
en 's schiet z'n kogels overal deur.

Soms springt et in z'n deuske rond,
dan lijkt et op 'ne kettinghond.

't Zit, lijk den hond die raost en baast,
van achteren in z'n hökske vaast.

Al zit 't vaast, 't is veur veul volk
moorddaodig as 'ne moordeneersdolk.

Sóms strooit et zégen over et erf ;
gemenlijk ¹⁾ pent, verdriet, verderf.....

Naa rai 'ns gaa wè-d-of dè-d-is !
Bedwing oew tong en rai nie mis !

1) gewoonlijk.

RAODSELKE II

Gouwe vuutjes
tippele zuutjes
witte pleine
vol mee kleine
wondergauwe
donkerblauwe
zonderlinge
kronkelinge...

Kleine vuutjes
schaotse zuutjes
schotse nulle
scheeve krulle
tirelatijne
zotte fijne
kleine kloeke
haoke hoeke...

Raoie-raoie
rap en raok!
In de zakke
vende't vaok!
Vat oew vulpen,
schrijf et neer...
't is al geschreven
't Hoeft nie meer!

RAODSELKE III

In een huiske, klein en net,
vond ik 'n enkel bed
zeuven kiendjes, dicht opeen,
saomen mee acht en twintig been'...

Moeder zaat, — et léék mar wreed, —
óp d'r kender en waar gekleed
zoo as zij, in zofte wol, —
't huiske waar toe boven toe vol...

'k Waar d'r geeren in gegaon,
mar... 'k moes buiten blijven staon,
want et huisken ha geen deur
en geen venster achter of veur...

Wè veur 'n huisken is dè gewist ?
't Waar, — och gij ! — 'ne muizennist !

(Naor 't Munsterlaands plat van A. Wibbelt.)

DRIEKOONINGEN IN BRABANT

Drie kooningen kwamen gerezen van ver,
ze kwamen gerezen al aachter 'n ster,
en al onze kender zijn meegegaon
en ze zongen tezaomen al langs de baon :

„Hier komen wij aon mee onzen lanteern,
we zuuken den Heer en we zien Hem zo geern,
mar die sterre die moet er zo stille nie staon,
ze moet er mee ons naor Betteljem gaon.

Betteljem is die schoone stad
waor Maria mee 't kiendje zat.
Eerst klopten we aan Herodes z'n deur
en Koning Herodes kwam zellevers veur.

De wreede Herodes kwam zellevers veur,
z'n broek was kapot en z'n hem staak erdeur,
en Herodes die sprak er, valsch van hart :
„Wè ziet er dieën eenen van drieën toch zwart !”

Hij ziet er wel zwart, maar is welbekend,
hij isser den koning van Oriënt,
hij ziet er wel zwart, toch is ie wel schoon,
hij zuukt er den Koning, Gods eenigen Zoon.

Maria zaag de drie kooningen aon
en zaag d'r oogen vol traonen staon,
toen zongen de heilige drie kooningen schoon
en vlochten veur 't Kiendje 'ne gouwe kroon.

Maria die heurde d'r schoon gezang
en 't Kiendje wier van die mannen nie bang ;
de kooninge knielden eerbiedig neer,
hoe kleinder het Kind, hoe grooter den Heer !

Toen zeien de kooningen : „Jozef, vlucht !
en wees er voor koning Herodes beducht,
de koning dat is er een valsche meneer,
een rijke, wreede, bloeddorstige beer”.

Toen gongen de kooningen weer op reis,
ze trokken al over sneuw en ijs
en voerden Maria en 't Kiendje mee,
ze namen ze mee in d'r arreslee.

En al onze kender d'r achter aon
mee vadder en moeder d'r kleeren aon,
mee lampionnen achter de ster
en ze gongen en zongen her en der :

„Hier komen wij aon mee onzen lanteern,
we zuuken den Heer en we zien Hem zo geern
mar die sterre die moet er zo stille nie staon,
ze moet er mee ons naor Betteljem gaon”

KERMIS

't Wereldje is 'n kermisplein,
vol lawaai en veuls te klein !

Kop-van-jutte, karoeselle,
zotte wassenbeelde-spelle,

olliebolle mee den hoop,
flesse zuut en zuur te koop !

Dolle mallemeulens zijn d'r
veur de groote en kleine kender ;

tingeltangels, in de wèr
mee d'r doedelzaks geblèr ;

rodelbaon en botsautokes,
vrijerijkes mee cadeaukes ;

zot-doen, zat-doen, daanse, springe,
geldvergooie, vechte, zinge.....

't Wereldje is 'n kermisplein,
vol lawaai en veuls te klein.

STERKE VROUW

Ziede gij daor dè weuwke ¹⁾ gaon ?
Ze hee d'r witte klumpkes aon.

Ze staawt ²⁾ nog stevig deur de sneuw
al is z'al ruim 'n halve euw.

D'r muts is sneuw, d'ren rok is roet,
d'ren maantel, jao, die stao se goed.

Ze dokkelt ³⁾ nog zo dapper deur,
't is nog 'n krachtig wijfken, heur !

... ..

Daor giender onder d' iepen lee
't gedoentje van d'r boerestee.

D'r laanderije ligge naa zacht
te slaopen onder de witte vaacht.

D'r kender, deur-en-deur gezond,
goddaank, zijn allemaol flink en pront.

D'ren oudste, Kees, is goed besteld ;
getrouwd in eigen huis en veld.

Veur d'aander aacht, tut-tut, nie bang,
al duren 'n twintig jaor nog lang.

't Alderjongste is nog plat ⁴⁾
mar 't kan al kruipen op z'n gat.

Och, 't weuwken is nog vief en hel,
nog zonder rimpels is d'r vel.

Ze bloost nog as 'n bellefleur !
't Is nog 'n dapper wijfken, heur !

't Is Salomon z'n „sterke vrouw“,
pront ⁵⁾ meenske waor ik veul van hou !

1) weduwe.

2) stevig stappen.

3) stappen (door water).

4) plat kind, wat nog niet kan lopen.

5) net.

HINKELEPINK

Hinkelepink, de scheresliep,
kruide z'n kreugeltje, pieperdepiep,
en z'n lange strooien haoren
woeien al wuuster deur mekaoren
en ie zong mar „scheresliep!
scheresliep! scheresliep!”

Hinkelepink z'n linkerbeen
ha' 'nen lange slappe scheen,
mar hij zwaaide-n-em ver en dapper,
soms wè luier, soms wè rapper,
en ie zong mar „scheresliep!
scheresliep! scheresliep!”

Hinkelepink! Zo riepen de jong'
as ie deur de straoten gong,
„Hinkelepink, de schereslieper
maait z'n beenen as 'ne kieper!”
en ie zong mar „scheresliep!
scheresliep! scheresliep!”

Hinkelepink, mee oew gesjouw,
dikkels denk ik nog aon ou!
Bende gij al laank gestörve?
Hedde den hemel al geörve,
Hinkelepink, mee oew scheregesliep
achter oew kreugeltje, pieperdepiep?

IK HEUR ! IK HEUR !

Toen den doove man naor Christus kwaam
en den Heer hem opzij in 'n buske naam
en evekes „efeta“, „doe open“ zee,
sloeg er 'n toeë deur open en..... „Hé !

Hé !” riep de man en mee ope mond
lösterde, lösterde-n-ie, verstomd.....
'n stroom van geluiden drong in 'm deur,
toen riep ie hard : „Ik heur ! Ik heur !”

As 'n nuuw wonder waar ieder geluid
en ie lösterde haost z'n oogen uit.....
vruuger waar alles zo stil as de dood,
's naachts, overdag, — hij heurde niks, noot !

Zó iets moois ha' de man noot gedroomd,
dè-t-er gelúid deur oew óore stroomt ;
iedere klaank wier 'n zaolig genot,
hemelcadeau van z'nen Schepper en God. —

Heer van mijn oore, Schepper zo goed,
dè-d-ik maag heure, dè pakt mijn gemoed !
Daank oe veur d'oore, die gave zo groot,
laot ze goed ope tot aon mijnen dood.

(Naor A. Wibbelt).

'T KRUIS

Och God, wè-d-is de wereld groot,
en in die wereld groot de nood !
 Wè komde ellende tege !
Want iederendeen die draagt z'n kruis,
en 't hangt in ieder, ieder huis,
 en 't stao langst al de wege.

En rijde in auto of gerij,
et kruis dè schiete nie veurbij ;
 wè móét dè zál gebeure !
et haolt oe in, al rijde flink,
en 't rammelt hard aon iedere klink
 en 't opent al de deure !

Neem op, neem op oew lief en leed ;
oew kaantig kruis ís nie zo wreed ;
 wie 't afgooit is verloore !
Open de deur en kus oew kruis
dan maakte 'nen hemel van oew huis,
 dan wordt pas oew vreugd geboore !

(Naor A. Wibbelt).

GELUK

't Zingt hierbinnen in mijn hart naa
 heele daoge, halve naachte ;
wijd weg is alle smart naa,
 't is muziek in mijn gedaachte.

Zuutjes as 'n zilveren bel naa,
 lijk et laache van klein' kender,
klinkt et, en ik vuul me wel naa,
 hémels vuul ik me, nee, nóg fijnder !

Fijn geluk zingt deur mijn hart naa
 heele daoge, halve naachte ;
wijd eweg is alle smart naa,
 klaor muziek is mijn gedaachte.

HART

'k Heur oe zootjes kloppen, mijn hart,
diep hierbinne : tokke-tokke,
as de wereld zuut wil lokke,
as ge denkt : ik moet mijn part.....

Denk toch aon oew uur, oew uur,
as oew dof geklop zal stokke,
as ge oew schulden af moet dokke.....
zondeschild van zoveul uur'.....

Klop toch zootjes, koel oew vuur,
doe mar as de tooreklokke,
tik oew plichte ! laot oe nie lokke !
zörg veur 'n zaolig stèrvensuur !

TIMMERMAN

Timmer aon oew ziel en leeve,
timmerman, mee goeie moed ;
niemand zal 't geluk oe geven
as ge'r eigens niks veur doet !

Timmer aon oew Ark van Noäch,
't is oew redding bij den vloed,
bij den bitteren zondvloed, die, ach,
rondom ieder komen moet.

Dringt et zoute zondewaoter
deur de spleten van oew hart,
úit is 't mee 't geluk, et gaot er
keldere naor de donkere smart !

Timmer aon oew goei gewete,
timmerman, in geluk en nood ;
stop de reten en de spleten,
want de zondvloed, 't is de dood !

ARCHITEKT

Bouw geen hutjen op et zaand en
bouw geen huizen op et ijs,
geen paleizen op de wolken, —
zuuk 'n euwig Paradijs !

Ijdelheid van d'ijdelhedes,
tijd en leeven smilt as ijs !
Leg goed diep de fundamenten
van oew gouwe zielspaleis !

MADONNA

„Causa nostrae laetitiae”.

Madonna mee oew kiendje,
zie ik oe veur me staon
daor tussen al men boeken,
dan zie 'k oe geeren aon.

Oew kleed is rood als roozen,
oewe maantel is van goud
waor fleurig as den hemel
de voering over blauwt.

En 't kiendjen op oew ermen
speult mee 'nen bol van goud.....
dè-d-is, ocherm, de wereld,
de blinkende wereld zo stout.....

Ge ziet oew kiendje speulen
mee onzen werelddbol
en 'k zie er oew traontjes komen,
oew fijn gemoed schiet vol.

Ge denkt aon al de zonden
van iederendeen, elk uur,
van al oew zwakke kender.....
zóó speelt oew kiendje mee vuur !

En 't kiendje zie ok al oew traontjes,
mar 't laacht oe vriendelijk toe,
en 't zal oe 'ns gaa gaon troosten
en 't prakkezeert al : hóé.....

Dan licht z'n rechterhendje
oewen blaanken sluijer omhoog,
et zal er oew traontjes gaon dreugen
die blinken in baai oew oog'.

Madonna daor tussen men boeken,
in ieder oog een traon,
en op den erm oew kiendje,
ik zie oe daor geere staon.

Ge bent, mee oew oog' vol traonen
en 't kiendje blij op den erm,
't begien van al onze blijschap,
mee d'oog' vol traonen, — ocherm!

ROOZENHUUKE

Roozenhuuke, perelsnoer,
schoon gebed veur heer en boer.

Roozenhuuke, waor 'k aon bid
as ik stil en alleenig zit.

's Aovonds ritseltikte trouw
ter eere van Ons Lieve Vrouw.

Weesgegroetjes vijf keer tien
en vijf Gloria's bovendien.

Op z'nen tijd vijf Vadderonzen
laot ik daor deurhennen gonzen.

Weesgegroetjes van geloof,
hoop en liefde die ik beloof.

Weesgegroetjes van berouw
via Onze Lieve Vrouw.

Weesgegroetjes van geluk,
blumkes die ik geere pluk.

Roozenhuuke, perelsnoer,
schoon gebed veur heer en boer.

TIJD EN DOOD

't Klökske rikketikt op taoffel
en m'nen dodskop kijkt mijn aon.....
hè'k vandaog soms kaod gedaon ?

't Klökske heur 'k de korten roffel
van m'ne marche funèbre slaon...
hè'k vandaog véúl góéds gedaon ?

Laacht den dodskop om dieën roffel ?
Laacht ie om mijn kort bestaon ?
Ha'k vandaog mar góéd gedaon !

'k Löster naor et zacht vermaon
van den dodskop en den roffel :
tijd en dood, — bestaon, vergaon !

MEMENTO

Kruiske van as, —
memento, man :
vlees komt van as,
as kómt er van.

Kruiske van as, —
memento, vrouw :
schoonheid en as
verwaait zo gauw !

Kruiske van as, —
memento, meiske,
't leeve vervliegt
as de geur van oew fleske !

Kruiske van as, —
'n moment, jongeman,
'n vlug sigaretje...
en dan ? — en dan ?

Kruiske van as, —
memento, jeugd !...
nee, laach mar, kender,
dè doet oe nog deugd !

DE DOOD

De dood! — De dood! — 'n Donkere poort
aan den overkaant van 't graf!
en bóven die poort dè zoere woord:
„Hier loopt het leven uit en aaf!
Hier loopt, ocherm, oew leeven dood!
Toont oew visum, klein en groot!”

De dood! — De dood! — 'n Donkere deur, —
kender loeren er deur de kier.....
„Wè zaagde daor, kiendjes?” — „Allemaol kleur
en licht en goud en klaor plezier!”
Gelukkig keend, dè loert en ziet
deur de deur van et zwart verdriet!

De dood! — Toe zieltje, nie zo bang!
Blijf hier, loop nie terug!
Doe lijk die kender: loer mar lang
en stiekum deur de kier, én vlug!
„As ge nie word 'n keend gelijk,
dan komde gij noot in et hemelrijk!”

DOOD-GAON

Moet zó-iets dood-gaon hieten ?
et is 'n zacht uitgloeien
 van aovondzonneshijn, —
et is 'n lest genieten
van aawen, zachten, goeien,
 belegen, zuuten wijn.....
moet zo-iets dood-gaon hieten ?
et is 'n vleugelspraaien,
et is 'n óverwaaie
 naor 't laand van zonneshijn...
et is 'n locht ópvliegen,
et is 'n kiendje-wiegen,
et is 'n ster verschieten.....
moet zo-iets sterven hieten ?

Wie praot er toch van maaie,
van wuust mee 'n zeisie zwaaie,
 van sikkels scherp en wreed ?
De dood die wenkt 'nen engel, —
mee blaanken leliestengel
 staon d'engeltjes gereed...
en is dè sterve moete ?
moet zo-iets dood-gaon hieten ?
et is 'n ster-verschieten,
't is 't end van pent en boete...

(Naor A. Wibbelt).

MIJN DEUNTJE

Wie klopt er zuutjes aon de deur ?
et is mijn simpel deuntje
op bloote vuutjes, — hört, ik heur
et flöstere van zijn mundje.....

Et kijkt m'n studiekaomer rond
en 't zie mijn rije boeken
en 't lee den vinger op z'ne mond
dèk nie geleerd gao vloeke.....

Dan kijkt et me leuk en leutig aon
en 't schooit : „Maag ik wè zinge ?”
en 't zong, — en hedde gij 't ok verstaon ? —
et zong van kleine dinge.

Et zong mar zacht as waar 't 'n blom,
'n blumke mar, — 't waar flöstere ;
ik zaat gebogen, krom en stom
te löstere, te löstere.....

Bij 't sterven van den lesten toon
zaag ik z'n eugskes blinken,
ik zaag't 'n traontje pinken
en 't vroeg : „zong ik nie schoon ?”

„Heel schoon ! — Mar weurom blinkt er 'n traon
in baai oew eugkes, kiendje ?”
„Ik hè geen enkeld vriendje,
haost niemand kijkt mijn aon !”

Toen schoot ik hardop in m'ne laach :
„natuurlijk nie, mijn vriendje,
wie löstert naor 'n kíendje ? !
't Moet blij zijn as 't zinge maag !

De wereld wil alleen lawaai, —
't moet bulderen wil ze 't heure,
't moet d'ooren haost verscheure,
't moet janken as Haway !”

Toen viet et uit z'ne maantelplooi
'n fluit en sloeg aon 't fluiten
as gong et om de duiten.....
en 't klonk, potdorie, mooi !

En 't daanste er nog 'n titske bij
en et klonk as laachen en klaogen,
et was as 'n geven en vraogen
en ik vuulde me hemels blij.....

Toen gong et weer weg en ik bleef alleen,
mar ik heb er nog lang van genote ;
t' hee lang nog naogefloten
en et trilde deur merg en been.

Zoo is mijn lieke : 'n kiendje dè fluit ;
'k hè'r eigens veul plezier in,
want grutsighei zit er geen zier in
as 't daanst en zingt en fluit !

(Naor A. Wibbelt).

TOEMAOT

Enkele liekes van Leo Heerkens

MIJN TAOL

'k Heur ze geere, mijn taol,
as ze nuchter en kaol
komt gerold uit 'nen brabantse mond,
dan klinkt ze soms vol
as 'n sonate in mol
van Beethoven, kernegezond.

Soms springt ze, mijn taol,
as 'nen kaaischeut ¹⁾ van staol
op den tegelen vloer in den gang ;
dan weer zingt ze zo schoon
en zuiver van toon
as merelzang helder en lang.

'k Heur ze geere, mijn taol,
ok al lijkt ze mar kaol,
de taol die ons moederke zong,
toen ze wiegde in slaop
heuren kleinsten knaop,
in die wieg waor dè kruisken in hong.

¹⁾ knikker.

'T ONTSTAON EN VERGAON VAN DE WERELD

't Wereldbölleke
draait as 'n tölleke ¹⁾
op et mollig poeleke ²⁾ van den Heer ;
't kiendje Jesus zong eens 'ne keer :
„ölleke,
bölleke,
riebe-zölleke,
ölleke,
bölleke,
tölleke,
draai !”

't Wereldbölleke
draait as 'n tölleke
op et mollig poeleke van den Heer ;
't kiendje Jesus zingt eens 'ne keer :
„öpke,
döpke,
boterstöpke,
öpke,
döpke,
knöpke,
stop !”

1) kleine tol.

2) handje.

HERINNERING

Och, kender, akkoe zo lekker zie speulen,
aachter et huis in et gras,
dan denk ik terug aon die zaolige daogen
toen 'k zelf nog zo'n peuterke was.

Veur mĳn zijn die zaolige daogen vergaon,
komen ok noot meer weerom ;
'k moet naa veur ullie uit werreke gaon
en 'k ploeter m'n eigen haost krom.

Toe, kender, ravot er mar raok in ons waai,
g'het naa nog efkes den tijd,
't is naa veur ullie nog volop Maai,
ravot tot ge grooter zijt.

Oooch, kender, ik zie oe zo geere daor speulen,
aachter het huis in et gras,
'k denk dan terug aon die zaolige daoge,
toen 'k zelf nog zo'n peuterke was.

SLAOPLIEKE

Menneke, gao toch 's lekkerkes slaope,
gunt er oew moederken evekes rust,
lieveke, toe naa, ik moet er van gaope,
'k heb oe al dik zat slaopwel gekust.

Heurde 't nie, menneke, teegen de ruite ?
't Doet er den boeman, die is er zo kaod !
Lieveke, dik van oew pap mee beschuite,
toe naa, gao slaopen, et is al zo laot !

Menneke, moeder wordt muug van et wiege,
't kersken is haost uit den blaoker gebraand ;
gao naa mar gaa mee oew engeltjes vliege,
toedoen oew eugkes, dan slaopte al... bekaant.

Doewerie-doewerie-doweriedieje,
moederke leet er oew dekentjes goed,
doewerie-doewerie-doeweriedieje,
slaop naa mar zootjes, onschuldigen bloed.

DEN SMID

Daor was er eens 'nen smid,
'nen stoeren boerensmid,
die zwaaide mee 'nen zwing-zwang-zwong
den haomer op den ping-pang-pong,
den stoeren boerensmid.

Den smid die had 'n vrouw,
'n struise knappe vrouw,
mee wangen as 'n bellefleur
mee klaore oogen, blauw van kleur,
'n struise, knappe vrouw.

Er kwaam ok eenen heer,
'nen heelen sjieke meneer,
en 't vrouwke stond al in de deur
en 't wou er mee den heer van deur,
dieën heelen sjieke meneer.

Mar den smid die ha' 'nen wil,
'nen ijzersterken wil,
hij greep z'n vrouw en lee ze 'n keer
op 't aombeeld in z'n smisse neer.....
'nen ijzersterken wil.....

We dee dieën sjieken heer ?
dieën kaolen, sjieke meneer ?
die vloog er as 'nen haos van deur
en noot meer kwaam ie aon de deur,
dieën kaolen, sjieke meneer.

Z'n struise, knappe vrouw,
de smid genaas ze gauw,
hij zwaaide mee 'nen zwing-zwang-zwong
den haomer op den ping-pang-pong,
de smid genaas ze gauw !

NOEMERKE TIEN BIJ PIETJES

De wieg stao op zulder vlak onder et dak,
fiedoederiedie,
fiedoederiedoe,
ze raakt al kadukelijk kriekerdekrak,
fiedoederie,
doederiedoe.

Hoe kort hee et wiegeske daor mar gestaon !
fiedoederiedie,
fiedoederiedoe,
Hoe dikkels haolden ze 't daor al vandaon !
fiedoederie,
doederiedoe.

„Zeg Piet, is ons wieg al gerepareerd ?”
fiedoederiedie,
fiedoederiedoe,
„Z'is rot, vrouw, — ik heb et genog geprebeerd !
fiedoederie,
doederiedoe.

„Mar hoe 'k ok timmer en hoe ik et vat,
fiedoederiedie,
fiedoederiedoe,
het wiegeske waggelt en kraakt as 'n krat !”
fiedoederie,
doederiedoe.

... ..

Ineens vloog den ooievaar over et hek,
fiedoederiedie,
fiedoederiedoe,
mee noemerke tien in 'n pak aon z'nen bek,
fiedoederie,
doederiedoe.

Van erremoei kocht ik, ocherm, op den pof,
fiedoederiedie,
fiedoederiedoe,
'n heel schoon nuuw wiegske, dè was m' eenen bof!
fiedoederie,
doederiedoe.

Naa hebbe 'm ons hummeltje, noemerke tien,
fiedoederiedie,
fiedoederiedoe,
de naam kunde raoien, — 't zal hieten : Mar-tien !
fiedoederie,
doederiedoe.

KENDERMOND

Deur 'n scheur van blauwzij azuur,
tuurt daor de maon in et aovond-uur.

'k Zit op de baank veur et huis wè te dutte
en onze kleine speelt aachter de schuur.

'k Vuul me dan zacht aon m'n kleere getrokke,
'k doezelde krek, 'k was er haost van verschrokke.

„Pappie, — zoo zee-g-et, — en wijst dan naor bove,
„Pappie, — zoo zee-g-et, — kijk daor 'ns : 'n seur !

„Pappie, — zoo vraogt et, en et tuurt naor et maontje,
Pappie, kijkt dáór 's Lievenheerke soms deur ?”

PALESTRINA IN DE ST. JAN

Honderdduuzend klarinette,
cello's, bassen en trompetten,
engelestemmen, örgeltoone
komen oe daor tegenstroome,
komen op oe toe gevloge,
klimme langs de raanke boge,
zwengelen in gothieken stijl
naor den hemel in alderijl.

Sprankelende klaankfonteine,
kenderstemmekes, puure, reine,
mannetoone, zwaor' sonoore,
prachttenoore „en furore”,
kendersnuutjes,
kendervuutjes,
superpliekes
zinge liekes...
man, och man, wè-d-is dè fijn !
zugget in den hemel nóg schoonder zijn ? !

BEGRAOFFENIS

Luikes stapt de zwarte stoet
deur de vieze natte straote,
waor in 't deurgat vrouwkes praote
van ons moederke... niks as goed.

Peerde-hoeve ploffe neer
op de ronde harde kaaie...
traonen schreuw ik tussenbaaie,
iedere ploff die doe me zeer.

Naor et kerkhof, voet veur voet,
gaon me deur de stille straote,
waor de vrouwkes over oe praote,
moederke, alleen mar goed.

MELODIEKE

Ik heur 'n melodieke,
'n melodieke fijn,
dè moet 'n melodieke
uit mijn kenderjaore zijn !

Ik zie 'n proper wiegske,
'n kruiske van ivoor,
ik heur et melodieke
heel zutjes aon m'n oor.

Ons moederke daarbove
zong eens die melodie,
die tijd is al lang vervloge
mar 't melodieke nie.....

INHOUD.

Veurwoordje	3
De Mus	5
M'n aaw plat	6
Mussen in den wenter	7
Kiendjes	8
Kenderpraot	9
Gestörve kiendje	10
Lente	11
De jaorgetij	12
Wend	13
Wende	14
Merel	15
Pauw	16
Kaokeldeuntje	17
Waoterjuffer	18
Peerdeblom	19
Tussen de blumkes	20
Testament van 't verken	21
Radio	23
Geld	24
Dörp	26
Raodselke I	27
Raodselke II	28
Raodselke III	29
Driekooningen in Brabant	30
Kermis	32
Sterke vrouw	33
Hinkelepink	34
Ik heur ! ik heur	35
't Kruis	36
Geluk	37

Hart	38
Timmerman	39
Architekt	40
Madonna	41
Roozenhuuke	43
Tijd en dood	44
Memento	45
De dood	46
Dood-gaon	47
Mijn deuntje	48

TOEMAOT.

Mijn taol	52
't Ontstaon en vergaon van de wereld	53
Herinnering	54
Slaoplieke	55
Den smid	56
Noemerke tien bij Pietjes	57
Kendermond	59
Palestrina in de St. Jan	60
Begraoffenis	61
Melodieke	62